

Andra roten, tomt 134

Kvarteret Snusmalaren

Tionde roten 1637–57v	Kungsgatan, Korsgatan- Östra Hamnen, norra sidan
Sjätte roten 1657h–70	2.133 & 2.134 Kungsgatan 46 (samb. m. 3.25 & 3.26)

Östra delen av 2.134: Hattmakarna Jung

Marina (Maria) (Anders) hattmakers 1637: 2 mtl, 1638–39: 4 mtl *Marina Anders* 1643: 1 mtl

H. Marit hattmakers 1642: 3 mtl

Margareta hattmakers dotter 1648: 1 mtl

Marit hattmakers 1650–51: 1 mtl

Willem Jung med sin syster 1643: 2 mtl

Willem Hattemaker 1644–46: 2 mtl

Willem Jung 1647: 2 (VI), 1662: 2½, 1663: 2, 1665–70 (Jacob Jung se 3.23)

Jacob hattemaker 1648: 1 mtl

Lars Hattmakare 1640, 1642: 3 mtl. Enligt borgarlängd 1639.

Lars Jung 1643: 1 mtl

Här bodde under åren 1637–39 Maria eller Marina hattmakare, åren 1639–43 Lars Jung hattmakare och åren därefter Wilhelm Jung hattmakare och hans syster Margareta

Hattmakaren Lars Andersson Jung flyttade till den norra delen av staden (se 10.11 och 10.13, Klädespr.) och var död 1646.

Han nämnes i rätten den 5.8.1641 vara svåger till *Oluf smed* och ha överfallit *Willem Jack* på gatan. Willem Jack hade då på sin gård och plats ”som honom nu nyligen är honom av magistraten inrymd” hotat Olof smed med blottat svärd för vilket Willem Jack och hans kamrat *Hans Mattsson* sattes i fängelse. Lars Jungs änka gifte om sig med *Per Eriksson båtekarl*.

Wilhelm Jung levde den 8.3.1665, då han i underrätten av *kaptén Bernsdorps* fullmäktige *fänrik Bengt Näwer* anklagades för att hos sig ha kvarhållit Bernsdorps stadda piga. Han omtalas som död den 15.4.1667 i överrätten, då hans skuld till styvdottern (dotter till *Bengt Andersson Uggla* i Alingsås) behandlades sedan i rätten upplästs styvdotterns farbror och förmyndare Johan Andersson Ugglas brev, daterat Alingsås den 23.3.1667 med krav på att 180 rdr skulle utbetalas till henne. Det framgick den 10.6.1667, att denna Wilhelm Jungs skuld till styvdottern hade utfallit som hyra för hennes föräldrars gård i Alingsås. Han var också skyldig sin mor hustru Marin sal Anders hattmakares 155 rdr för ”själva tomten den Jung åbyggt haver.” Av detta kan man sluta sig

till att Lars och Wilhelm Jung var söner till den Andris Jung hattmakare, som upptas i en lista daterad Nylöse 12.2.1619 över skottar, som ville vinna borgerskap.

Wilhelm Jungs efterleverska *Margareta Jacobsdotter* hade ett par dagar tidigare i rätten beklagat sin sal mans olyckor och långvariga sjukdom och presenterat samtliga mannens kreditorer till betalning sin gård och sitt ringa lösöre. Eftersom egendomen blott bestod av ”en byggning och ett fast ringa förråd av husgeråd” befriades det fattiga sterbhuset av barmhärtighet av ett par av kreditorerna Per Torstensson och Carl Torsson från deras pretentioner. Den 29.7.1667 lagbjöds i överrätten sal Wilhelm Jungs gård, vilken för 600 rdr köpts av grannen i väster *Hans Bengtsson Måssö*.

I september 1693 begärde *räntmästare Hans Staaf* förbud mot att mäster *Christopher Heinrich*, som var spekulant på avlidne Hans Bengtssons östra gård, där skulle få sätta upp en smedja. Han hänvisade till eldfaran och till att kvarteret var bebyggt med höga hus. *Handelsmannen Henrik Simonsson Schultz*, som bodde i huset och vars syster *Märta* var gift med en av arvingarna *Johan Hansson Borgman*, ville inlösa det. Rätten erbjöd sig att hjälpa Christopher Heinrich att få hus på annat ställe. Henrik Simonsson fick köpa gården för 675 d smt (uppbud 18.9.1693)

Borgaren Henrik Simonssons grannar fann snart, att eldfaran inte blev mindre för att Henrik och inte smeden Christopher Heinrich hade köpt gården. De beklagade sig den 26.11. 1596 i rätten över att Henrik Simonsson i sin melankoli förorsakade stor eldfara genom att natt och dag kasta bränder på golvet och genom att hålla ljus i alla vinklar och vrår. *Simon Simonsson Schultz* lovade på rättens begäran att taga vara på sin sinnessvage broder. Gården värderades 1697 på begäran av Sebastian Tham och Simon Simonsson och köptes samma år av

hattmakaren Anders Grönberg (uppbud 22.3.1697: läge mellan sal Gottfried Meissner i väster och mäster Martin Zimmerman i öster)

Anders Grönberg (se 3.62ö. Begr. Chr 10.4.1716)) hade tydligen köpt gården till sin dotter Catharina, som samma år gifte sig med *materialskrivaren Anders Carlsson*. Efter Anders Carlssons död gjorde *Catharina Grönberg* den 12.8.1713 arvdelning tillsammans med barnens förmyndare deras farbroder *Jonas Carlsson* och svågrarna *Jöns Persson* och *Börge Andersson i Kopparbo*. Modern behöll gården medan barnen *Carl*, *Lisken*, *Maria*, *Johanna* och *Anders* erhöll 1.000 daler tillsammans. Tomtöret betalades 1715–22 av Catharina Grönbergs andre man *regementsfältskär Matthias Thilisch* av kavalleriet. Fastigheten värderades 1715: tomt 200 d smt, hus 840 d smt och lösöret 500 d smt. Inneboende var detta år *kapten Stålhandske*. Samtliga barn tillstod i en obligation, daterad 11.10.1722, att deras moder under deras styvfaders frånvaro erhållit 600 d smt till deras hus uppbyggande på Kungsgatan efter branden. I en annan obligation den 20.5.1726 förklarade sig Catharina Grönberg ha ingått ett kontrakt om en badstugas inrättande med mågen *Nils Florin* (gift med hennes dotter Maria). Nils Florin (burskap som handl 23.10.1741, begr. 282..1758, bou 30.9.1763) skulle bistå med 200 d smt till badstugans uppförande. I gengäld skulle han få en tredjedel av förtjänsten.

Catharina Grönberg (bou 142..1756) överlät före 1745 huvudansvaret för gården på Nils Florin. Vid cession efter Nils Florins död säges hustrun äga en fjärdedel i hus på Kungsgatan, varav sonen *Anders Florin* tillkom en åttondel och borgenärerna en åttondel. Maria Grönberg och sonen Anders (omtalas som handelsman, begr. D 15.1.1760, se 9.23) omtalas också 1.9–10.

Efter 1765 övertogs gården av

handelsmannen Johan Georg Ekman, vars änka *Elisabeth Wenngren* den 30.5.1782 sålde den till handelsmannen *Maccabeus Wirgman*, som var ägare 1790. Dennes änka *Benedicta* omtalas som ägare 1795 och fram till branden.

Västra delen av 2.134

Enligt mantalslängderna beboddes gården ursprungligen av *hamnfogden och bomslutaren Måns Bengtsson*, som bodde här i dåvarande tionde roten 1637–54 men som nästa år flyttade till femtonde roten.

117 1/2 *Hans Michelsson* 1656, 1657v, 1657h: 1, 1658–62 1½

1663 1665–67 (Troligen son till Michel Jonsson i denna tionde rote) *Hans Michelssons* dotter 1668

Bengt Hansson 1666, 1668, 1669

Jonas Olufsson accismästare 1666–67, 1670

Hinrich Lambrechtsson 1644, 1649:2 , 1650: 1 mtl

H, Casparus, en tysk präst (hos Henrik Lambrechtsson) 1649

H Håkan Larsson (rådman) 1637 2

Frans Kock 1656–57v (II),

Redan 1651 uppträdde här

Köpmannen Hans Bengtsson Måssö eller Måsshögen (släkten *Borgmans* stamfar)

1651 1 mtl, 1652–55 2 mtl, 1656: 3.4 1657v: 2

VI 1657h: 1659–63: 2½, 1665–67

Enligt resolutionsboken 14.2.1670 hade Hans Bengtsson i Måssön som representant för samtliga medlemmar av borgerskapet inlämnat en supplik, där han besvärade sig över *handelsinspektoren Anders Svenssons* ”stränga inkvisation efter för små mått i hela, halva och fjärdings.silletunnor.”

Vid kämnärsrätten den 12.2.1686 med grannen *kvarntullnären Anders Elofsson* som kärande förhölls svaranden Hans Bengtsson ”huru vittnen skola veta berätta honom i drickesmål med sådana ord utfarit på käranden, som skulle meritera honom straff, vilket man dock förmedelst hans ålderdom och bekanta huvudsvaghet gärna vill övertäcka och icke för honom skärpa” förutsatt han själv sökte förlikning, vilket Hans Bengtsson gjorde inför sittande rätten.

Johan von Savelands arvinge handelsmannen Sebastian Tham kom den 24.4.1691 med krav på sterbhuset efter Hans Bengtsson i Måshög, som sades vara ”i dessa dagar med döden avgången”. I samband med att *hustru Maria Valck* den 18.9.1693 gjorde anspråk på att som betalning för skuldfordran erhålla del av pengar, som utfallit vid gårdsförsäljning meddelades, att sex arvingar erhållit 50 daler var: *Johan och Bengt Hanssöner Borgman, Gabriel Borgman*, som vistades i Wien, *hustrurna Anna och Britta Borgman* och *jungfru Borgman*. Om Hans Bengtsson Måsös barns vidare öden kan berättas, att hösten 1693 kom en gammal *hustru Sigrid Pehrsson* från ”Köhrn” (Tjörn) och ville ha tillgång till *hustru Britta Hansdotter Måshögs* i rätten deponerade arvsmedel eftersom hon i tre års tid hade haft Britas barn till föda och uppehälle. Ingen visste, var modern vistades. Bengt Hansson Borgman var tygskrivare i Marstrand. Han hade stora skulder

till artillerikassan, staden och hospitalet, varför hans gård i Marstrand såldes till borgmästare Ste-nius och kreditorerna den 27.8.1701 tvistade vid Marstrands rådhusrätt.

Bengt Hansson Borgman och hans syster Annika sålde den 12.2.1694 på samtliga arvingars väg-nar sin avlidne faders gård på Kungsgatan mellan Henrik Simonsson och accismästare Anders Elofssons gårdar till

Eugenius Fistulator.

Två systrar och en broder Borgman ägde den halva av köpeskillingen, som stod obetald till lag-bjudningsdagen. Gården beboddes enligt tomtöreslängden 1696 av *Gottfried Meissners änka Magdalena Fistulator* men ägare var Eugenius Fistulators *änka Anna*. I augusti 1708 berättades det i rätten, att *skepparen Mårten Pettersson i Marstrand* i förskott på ett tillärnat gårdeköp hade betalat 300 d smt till Anna Fistulator före sin bortresa. Dessa pengar återfick Mårten Pettersson av

kaparkaptenen Jöns Lind d.y.,

då han köpte Anna Fistulators gård på Kungsgatan

Kaparkaptenen var son till *Jöns Jönsson Lind den äldre*, som först omtalas som båtsman, sedan som skeppare och handelsman, . Självtjänstgjorde Jöns Lind d.y. som kaparkapten under Karl XII:s krig. Han var 1740 kaptenlöjtnant vid amiralitetet i Karlskrona. Hans hustru *Magdalena Thilisch* var dotter till *fältskären Daniel Thilisch* och *Altje von Fellen*. Tomten värderades liksom granntomterna till 200 d smt och husen till den ovanligt höga summan 1 000 d smt. Fadern Jöns Lind d.ä. sålde 6.7.1717 på sonens vägnar gården till

gördelmakare Johan Christoffer Otto

(uppbud 6.7.1717, tomten höll 86i ggr 33i) Han hade erhållit burskap den 15.4.1708 och var ål-derman 1723–26. Efter den stora branden pantsatte han den 1.5.1722 till Christine kyrka för lån av 200 d smt sitt ”nu byggande nya hus och grund beläget på Konungsgatan mellan herr Matthias Thilischs tomt på östra sidan och mäster Johan Ström på västra sidan”. Hans första hustru *Anna Margareta Grijs*

(begr. 29.5.1730) var dotter till *målareåldermannen Erik Eriksson Grijs* och *Barbara Rasen*. Hans andra hustru *Helena Helsing* (född 1700, död 1771 i fattighuset) gifte först 1733 om sig med *gördelmakaremästare Christian Zirchel* (burskap 24.4.1733, död 1734) och sedan 1738 med *gördelmakareåldermannen Henrik Gottlob Fleischer*. Inneboende var 1741 avlidne *rektorn Gröndells änka*, fattig och oförmögen, och *kollegan Simon Bask*. I den Göteborgske Spionen kunde man den 25.4.1767 läsa följande: ”Gifves härmed tillkänna, att Mantals-Commissarien H Stare, som för hederligt Folk hållit spisning och wärdshus uti Fleischerska huset på Kongsgatan, nyligen flyttat till Herr Vincent Beckmans på Köpmangatan, icke långt från Stora Torget, belägna vackra stenhus, där bemälte Commissarie förbinder sig att betjäna så väl Stadens invånare som resande med Wärdshushållning, Hwartil de där befintliga och täcka wåningsrummen dageligen skola wara upeldade och fulkomligen i beredskap. kunnandes de, som det behaga, med honom ingå öfwerenskommelse om spisning wid slutat bord, äfwen som särskild spisning för en eller flere kan erhållas, Större anrättningar eller Collationer kunna jämwäl anställas, då därom dagen förut eller samma dag på morgonen blifwer tillsagt. Likaledes kunna där beställas alla sorter af bakelser med mera, som ärfordras kan, alt mot billigaste pris, både för mat och liqueurer, som tidens omständigheter kunna medgifwa. Han åtager sig äfwen at hålla godt thee-watten och swagdricka på bouteiller, när det begäres”.

Några år före hustruns död 1771 fick Fleischer avstå gården till grannen i öster *handelsmannen Johan Georg Ekman*.